

Italiensk

SKØNHED I BRYGGERENS ÆRESBOLIG

BRYGGER J.C. JACOBSEN OPFØRTE SIN PRIVATE VILLA I MIDTEN AF 1800-TALLET PÅ VALBY BAKKE OG FYLDTE HJEMMET MED ITALIENSK KUNST OG BOTANIK. SIDEN AUGUST 2019 HAR CARLSBERGFONDET VÆRET I GANG MED EN OMFATTENDE RESTAURERING FOR AT FØRE BRYGGERENS ÆRESBOLIG TILBAGE TIL DET OPRINDELIGE UDTRYK.

Så snart du træder ind i brygger J.C. Jacobsens hjem – Carlsberg Akademi, som i dag fungerer som Carlsbergfondets repræsentationslokaler – er du ikke i tvivl om, at du træder ind i et hjem med en ejer, der havde et skarpt æstetisk øje. Her fik den pompejanske periode frit løb. Huset er fyldt med skrappe farver, vilde og frodige dekorationer, relieffer og medailloner, marmoreringer, ådringer, markante kompositioner og mønstre i lofterne, smukke marmorgulve, mosaikker, enorme søjler og en vinterhave med eksotiske planter.

Brygger J.C. Jacobsen, der opførte villaen i 1854, havde en stor kærlighed til skønhed, kunst, botanik og Italien. Han var en magtfuld herre, der selv tegnede huset på grunden midt i det industrielle anlæg Carlsberg, hvor han rykkede bryggeriet fra Brolæggerstræde til Valby Bakke. Han videregav tegningerne til tidens hotte arkitekt Nebelong, der fik lov til at tegne videre.

– Det var vigtigt for J.C. Jacobsen, at huset ikke så for pompøst ud udadtil. Han ville gerne vise mådeholdenhed. Men indadtil elskede

han kunst og botanik og havde i det hele taget en kærlighed for skønhed. Han rejste meget til Rom, Italien, Frankrig, Bruxelles og i Sydtyskland for at samle erfaringer på lagerøl. Derfor vælger han også at bygge et væksthuse, fortæller arkitekt og projektleder på Carlsberg Akademi fra Elgaard Architecture Anne Nebel. Tegnestuen er specialiseret i kulturarv og historiske bygninger.

Som husarkitekt for Carlsbergfondet har arkitektfirmaet udviklet Carlsberg Akademi, så konferencefaciliteterne til afholdelse af konferencer og videnskabelige møder og aktiviteter forbedres og samtidig styrkes fortællingen om brygger Jacobsens idé og ambition med huset.

BOHR FORENKLEDE HUSETS STIL

Restaureringen, der har omfattet 34 højtspecialiserede fagentrepriser som restaureringsmalere, konservatorer og stukkatører, har ført villaen tilbage til det oprindelige udtryk. Bryggeren J.C. Jacobsen testamenterede i 1876

Carlsberg Bryggeri til videnskaben i Carlsberg Akademi – og familiens egen villa skulle være æresbolig for videnskabsfolk.

– Niels Bohr og familie boede her fra 1931-1962 og det tyder på, at han ikke var så glad for den meget påtrængende pompejanske stil i huset og derfor lavede en del ændringer. Det skete også helt op i 1990'erne, hvor de malede brystningspaneler blev malet til i hele spisesalen. Derfor er der overalt arbejdet med at få de gamle overflader og udtryk frem i restaureringen, fortæller arkitekt Anne Nebel.

KAPTJNENS POMPEJANSKE VÆRELSE

Brygger J.C. Jacobsen havde et arbejdsværelse, Kaptajnens værelse, hvor skrivebordet vendte ud til den eksotiske vinterhave. Her har konservatorer og restaureringsmalere arbejdet med at lade værelset vende tilbage til bryggerens tid.

Her blev dekorationen på brystpanelerne dækket til i 1933 af en lysegrå oliemaling, som

Italiensk

konservator Lin Rosa Spabæk har kæmpet med at afdække. Det er nemlig en balance at finde frem til den rigtige metode med opløsningsmidler, der kan opløse malingen – uden at tage den originale maling med af. Løsningen blev en elastisk plasticmåtte, der havde været badet i en blanding af opløsningsmidler, som er udviklet gennem et europæisk samarbejde. Det er en nanoteknologi, der består af en microemulsion.

– Det er spændende at samarbejde med konservatorerne på sådan et sted med de gamle malerteknikker. Nu har vi en afdækning ved de høje paneler, som vi skal male hele vejen rundt i rummet, et dekorationspanel. Det er sjovt at genskabe den vision brygger Jacobsen havde med farverne, fortæller malerme-

ster Martin Behrendt, der har gået på Carlsberg Akademi med sønnen Tinus, der i sommer er blevet færdiguddannet bygningsmaler med medalje.

Malerfirmaet M. Behrendt & Søn har specialiseret sig i de gamle malerteknikker som ådring, marmorering, forgyldning, linoliemaling og lignende.

Også de originale, smukke dekorationer på væggene med sort baggrund og grønne blade er tryllet frem bag tapeter, væv, puds og sandspartel.

LAURAS GRØNNE KABINET

Både i Kaptajnens værelse og i Lauras kabinet, som ligger lige overfor, er der arbejdet med både væggene og omfattende dekorationer

Spisesalen fremstår smuk i en orange farve, pompejansk okker, på væggene. Diskrete marmorerede søjler i begge ender af spisesalen bærer detaljeret stuk i lofterne under brælvingerne med repos på 1. salen. Imellem de to etager er den kendte Alexanderfrise fra Thorvaldsens Museum, hvor der er arbejdet med lys og skygge, så frisens figurer træder frem.

af lofterne. Her er akvareller genskabt. Det er gjort med limfarver og kompositionsmaalinger, der giver en smuk, mat og fløjsagtig overflade.

– Der er arbejdet med at komme helt ned til den originale bund på væggene. Vi er kommet en centimeter længere ind ved at fjerne tapeter, væv, puds og sandspartel. Der har været nogle plastickonger herinde. Nu er plasticmalingen fjernet – og der er malet med den dybe røde farve, pompejansk rød, som er den originale farve fra Pompeji, i bryggerens værelse. Farven kan kun blive så dyb, fordi der er malet med linolie efter, at murerne har givet væggene marmorpuds, forklarer Martin Behrendt.

Væggene i Lauras kabinet er malet i kromoxydgrøn, en kunstigt fremstillet kromholdig mineralfarve med en kraftig, støvetgrøn tone. Den er sat sammen med caffè lattefarver over decorationen på det høje panel.

– Her har konservatorerne også lavet en afdækning, som Tinus og jeg skal male hele vejen rundt. Det er de færreste, der har det håndslag, at de kan kopiere de gamle maledes håndskrift, forklarer Martin Behrendt.

En af de røde tråde i lofterne er farven dodenkop. Det er et af de fineste pigmenter man har brugt i dekoration gennem tiderne. Dodenkop er et pigment fremstillet ved glødning af røde jernoxider. Det er en dyb, mørk, let brunlig, rødviolet tone. Farverne i huset er gengangere fra Thorvaldsens Museum. En ven af et barnebarn har fortalt, at lofterne er inspireret af en rejse til Firenze i Italien.

ROKOKOFORMER OG FINURLIGHEDER I HAVESAL

Havesalen, der ligger i midten af hovedhuset har en trappe ned til den smukke parkliggende have. Selve rummet er fyldt med mas-

ser af decorationer med blomster, kvinder og frugtfade. Der er brugt lang tid på at få fritlagt de originale decorationer i Havesalens vinduesnicher. De har været malet i samme farve som væggene.

Her er skaderne i farvelaget blevet udbedret, så det ser mere jævnt og fint ud. Rygterne siger, at de smukke decorationer med fugle og slyngede ranker blev malet over, fordi de ikke havde høj nok kunstnerisk værdi. Konservatorerne er dog glade for, at decorationerne blev opdaget og afdækket, fordi de er yndige, finurlige og smukke i motiver og farver.

– Vi har retoucheret den nederste del af decorationerne ved vinduerne og dørene ud til haven. Det var et tidskrævende arbejde, fordi malingens tørretid er langsommelig. Det er fascinerende med druerne, der har dybde, så man har lyst til at spise dem. Gammeldagsmalere lavede også sådanne decorationer, som vi nu gør i dag, forklarer Martin Behrendt.

De pigmenter der er brugt er både kemisk fremstillet og rene naturpigmenter i primakvalitet. Den olietype der bruges gulner ikke. Det er helt bevidst, at alle skaderne ikke er malet op. Dekorationerne skal se patinerede ud. De er meget autentiske og står derfor ekstra fine.

Loftet er også fascinerende med utallige detaljer i en rokokagtig stil.

ALEXANDERFRISE I SPISESALEN

Spisesalen fremstår smuk i en orange farve, pompejansk brændt okker, på væggene. Diskrete marmorerede søjler i begge ender af spisesalen bærer detaljerede stukke i loftene under hvælvinger med repos på 1. salen.

Imellem de to etager er den kendte Alexanderfrise fra Thorvaldens Museum, hvor den originale er på Christiansborg Slot i Alexandersalen. Her stråler brygger Jacobsens fasci-

nation af Italien igen igennem. Han kontaktede billedhugger Bertel for at få ham til at lave en kopi af den romerske Alexanderfrise i hjemmet på Valby Bakke. I tæt dialog med restaureringsmalere, konservatorer og stukkatører genskabes væg- og loftsdekorationer inklusive Alexanderfrisen, så de nu fremstår med den oprindelige dybde og balancen mellem lys og skygge. Frisen har fået den originale mørke bundfarve, så frisens figurer træder mere frem. Stukkatørernes rensearbejde har igen fået frisens detaljer helt frem – alt fra ansigtsudtryk, folderne i tøjet og dyrenes pels.

– Her over er selve det tøndehvælvede loft, som har taget næsten et år at male. Jeg har malet de 283 felter i kasetteloftet i hånden. Vi skal også i gang med undervæggene. For i den ene side har Bohr fået tegnet et spjæld malet ind i vægdekorationerne – og de skal tegnes op igen, så de ligner de originale, fortæller Tinus Behrendt.

Italiensk

Til venstre er det J.C. Jacobsens arbejdsværkelse, hvor dekorationen ved brystpanelet er afsløkket af konservator Lin Rosa Spabæk, og malermester Martin Behrendt skal male de høje dekorationspaneler bele vejen rundt. Til højre ses det rokokagtige loft i høvesalen.

Loftet er malet med lim- og mosfarve, som er tang fra Atlanterhavet, der er sat i blød og blandet med gelatine og kridt. Det er en metode, der er mange tusind år gammel – og den holder i 75-90 år og kan ikke skalle af og loftet fremstår stofligt.

BOTANISKE AMBITIONER I VINTERHAVEN

Oprindeligt bød malermester Martin Behrendt på malerarbejdet i Vinterhaven, som er malet med kalkmaling, fordi det skal kunne ånde i et rum med store planter.

Vinterhaven er et udtryk for brygger Jacobsens store passion for botanik. Det er den tredje vinterhave, der er nu. I dag står planterne i dekorede kobberkrukker udformet af kunstner Cathrine Raben Davidsen.

– J.C. Jacobsen valgte at bygge et væksthus efter basilikaprincippet. Der er blevet drøftet mange ting i det her hus. Det var samfundets toppe, der kom i huset. Derfor er der også no-

gen, der mener, at det her kan betragtes som demokratiets vugge, hvor vi fik vores grundlov i 1849, siger Anne Nebel.

Der er arbejdet med at skabe et godt indeklima i rummet med høj fugtighed, fordi vi er et af de lande i verden med de største skift mellem plus- og minusgrader. Der har været et stort team af rådgivere indover arbejdet med Vinterhaven – landskabsarkitekter og ingeniører fra Sweco har arbejdet med indeklimaet og Marianne Tuxen har arbejdet med lys her og i Pompejisalen.

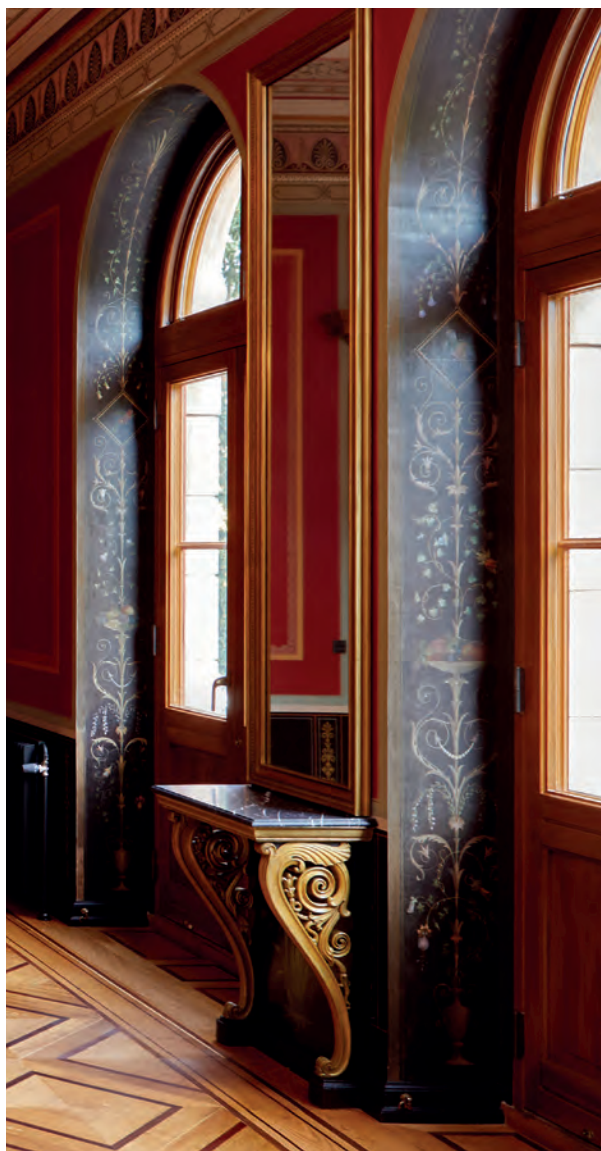
POMPEJISALEN – SO EIN DING....

I 1874 fik Botantisk Have et væksthus – og sådan et ville bryggeren også gerne have. Her er også smukke marmorgulve, mosaikker og kæmpestore doriske søjler og en smuk stålkonstruktion med omkring 2300 stykker krummet glas. De defekte gamle glas er i dag erstattet af nye. Øvrige glas er nummereret, rensset og genmonteret samme sted.

Italiensk

Havesalen er fyldt med dekorationer af blomster, kvinder og frugtfade. Der er brugt lang tid på at få fritlagt dekorationerne i vinduesnicjerne. De har været malet til, fordi de ikke havde høj nok kunstnerisk værdi.

Brygger Jacobsen havde også passion for botanik og derfor skulle han have en vinterhave. Han byggede derfor et væksthus efter basilikaprintippet. I 1874 fik Botanisk Have et væksthus - og sådan et ville bryggeren også have. Det resulterede i Pompejisalen med marmorgulve, mosaikker og kæmpestore doriske søjler.

Italiensk

– Emil Niensens Smedeværksted, som for to-tre år siden har restaureret væksthuse i Botanisk Have, oplyste, at man ikke kunne svejse i stålspærrene. Så vi har sparet en masse tid på at vide, der skulle nye til, siger Anne Nebel.

Konstruktionen er istandsat og rekonstrueret som taget oprindeligt var udført.

– Der blev i 1990'erne taget hårdt fat i Pompejisalen med plasticmalinger og datidens teknikker. Og det var ikke den heldigste æstetik. På gamle billeder fandt vi i Elgaard Architecture ud af, at der oppe over gesimsen har været en bort med akantusblade. Den havde Bohr fjernet og i stedet monteret hvide Tivolilamper, siger Anne Nebel.

Stukkatør Peter Funder har rekonstrueret borten. Den grå gesims er også restaureret, da der var opstået revner, som følge af de omfattende arbejder med taget.

– Vi har stået for marmoreringen af gesimsen, og vi har renset laurbærkransene af guld og givet dem guldfærg, så de står med den originale glød, fortæller Martin Behrendt, der mener, at det har været en fantastisk restaurering, da Carlsbergfondet har valgt at bruge de gamle materialer og metoder i bryggerens ånd.

Alt træværk i hele huset er ådret af malermester Kurt Schmidt.

AKADEMI TIL KONFERENCER

Akademiets stueetage rummer to mødelokaler. Et lokale med plads til ca. 50-60 personer i biografopstilling, eller ca. 24-30 personer omkring et langt bord, samt et lokale med 12 pladser.

I den store sal, kaldet »Pompejisalen«, er der plads til 78 personer. Der er AV-udstyr og et flygel til rådighed.

Carlsberg Akademi kan reserveres til konferencer og lignende. Kontakt Carlsbergfondet med oplysninger om formål, tidspunkt og deltagerantal.

Adresse: Carlsberg Akademi, Gamle Carlsberg Vej 15, 1799 København V

Akademiet genåbner til januar 2022.

